

Úvaha o malíři mé doby

autor: PhDr. Jiří Machalický

Milan Chabera navazuje ve svých obrazech na evropskou malířskou tradici, s důrazem na český a německý expresionismus počátku století. Jeho dílo významově souvisí s vlnou nové věcnosti, s civilismem Skupiny 42, později s širokým proudem nové figurace a konečně také s obnoveným zájmem o bezprostřední a přirozené obrazové sdělení z počátku osmdesátých let.

Chabera maluje obrazy vystihující vztahy mezi lidmi v jejich různých podobách a proměnách. Lidské postavy jsou zasazeny do přirozeného prostředí, jsou zachyceny v rozmanitých situacích na ulici, nebo v interiéru, ve shodě, porozumění, nebo konfliktu. Malíř se inspirovuje všedním životem města i vesnice, ostře vnímá tváře a jejich výrazy, všímá si reakcí dobře známých osob i náhodných kolemjdoucích. Se zájmem sleduje život ostatních lidí s jejich problémy, potížemi i radostmi a úspěchy. Fascinují ho rozličné typy, pozoruje charaktery v jejich rozdílnosti, výlučnosti i podobnosti. Zajímají ho okamžité situace a s nimi související chování odrážené škleby a grimasami tváří. Někdy se soustřeďuje i na konkrétnější portréty, do kterých se promítá poznání lidských povah a cit pro vystižení pádnou zkratkou. Zkušenosti získané těmito psychologickými sondami přecházejí do komplikovanějších kompozic. Malíř se zaměřuje také na vztahy mezi mužem a ženou v jejich složitosti a nejednoznačnosti. Ukazuje, že mohou být ovlivněny a případně rozvráceny zásahem někoho dalšího.

V průběhu let se rozvíjí Chaberův osobitý výraz, v němž se prolíná smysl pro nadsázku s vystižením nálady, nebo druhu prostředí. Důležitou úlohu hrají v jeho díle poměry mezi protikladnými postoji, disharmonické jiskření a napětí spojené s neobvyklými okamžiky, v nichž se v životě setkáváme. Ve výrazech tváří se skrývají nejen bezprostřední reakce na určité děje, ale i celoživotní zkušenosti utvářející charakter. Drsná deformace tvarů odhaluje povahy a velmi otevřeně vystihuje postoje vepsané do rysů obličeje.

K vytváření svých pocitů v rozmanitých spojení a dojmu z rozdílných společností malíř někdy užívá rozvážné škály lomených barev, která dává projevu střídmý ráz. Jindy stupňuje barevné kontrasty a obrazy pak působí výrazněji a agresivněji. Dokáže se vyjadřovat úsporně, nenápadně a přitom jasně a zřetelně. Sochařsky cítěné objemy jsou podtrženy expresivní šrafou. Soustavy linií utvářených grafickou strukturou doplňují a doladují akordy barev, jejichž působení někdy svým důrazem převyšují. Malíř modelující tvary postav vystupujících z reálného, nebo imaginárního prostoru pracuje nejen se štětci, ale i špachtlemi a novými nástroji, nebo formuje hmotu přímo prsty.

Malířské dílo Milana Chabery je rozmanité námětově i technicky a ukazuje, že se mohou sjednotit dávno vyzkoušené i méně obvyklé prostředky projevu, který čerpá z tradičních hodnot a přitom oslovuje současné diváky.